

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سخن سردبیر

در نخستین شماره فصلنامه «مطالعات اسلامی نوین در بستر مدرنیته»، مجموعه‌ای از پژوهش‌های بدیع گرد آمده است که هر یک به گونه‌ای تلاش دارند نسبت میان آموزه‌های اصیل اسلامی و تحولات پرشتاب دنیای مدرن را در سطح فردی، خانوادگی و اجتماعی بازخوانی کنند. محور مشترک این یازده مقاله، ضرورت بازتولید معارف اسلامی به زبان نیازهای امروز و ارائه الگوهای کارآمد تربیتی، اخلاقی و اجتماعی برای زیست مؤمنانه در شرایط پیچیده عصر جدید است.

برخی مقالات این شماره با تمرکز بر تربیت نسل جدید، بر اهمیت امید، پاسخ‌دهی عاطفی والدین و تقویت ایمان در کودکان تأکید دارند. در دیدگاه نویسندگان، امید به عنوان مؤلفه هویت‌ساز قرآنی، نقشی اساسی در تاب‌آوری فردی و اجتماعی در جهان آکنده از اضطراب‌های مدرن دارد و می‌تواند عنصر راهنمای تربیت اسلامی باشد. همچنین، توجه به نیازهای عاطفی کودک و نحوه مواجهه والدین با ترس و گریه او، نقشی تعیین‌کننده در شکل‌گیری باورهای ایمانی و سلامت روانی وی دارد و الگویی برای تلفیق تربیت دینی با اصول روان‌شناسی رشد در جهان امروز ارائه می‌کند.

بخش دیگری از مقالات به روابط پیچیده میان فضای مجازی و تربیت دینی پرداخته و نشان می‌دهد که مقایسه‌گری دیجیتال، تهدیدات تربیتی و شبهات رسانه‌ای چگونه عزت‌نفس، باورهای دینی و سبک زندگی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. راهبردهای ایجابی و سلبی برای مدیریت زیست رسانه‌ای، فرهنگ‌سازی استفاده مسئولانه از فضای مجازی در خانواده، و آسیب‌شناسی این فضا در ناکامی آموزش سبک زندگی اسلامی از جمله مباحثی است که نشان می‌دهد مواجهه با مدرنیته نیازمند راه‌حل‌های چندلایه و آگاهانه است.

در حوزه هویت و روابط اجتماعی، این شماره به موضوعاتی چون نقش عفاف و حجاب در تکوین هویت زن مسلمان، خشونت علیه زنان، و جایگاه زن در استحکام خانواده اسلامی پرداخته است. یافته‌های این مقالات نشان می‌دهد که بازتعریف نقش زن در بستر مدرنیته، بدون تکیه بر مبانی اصیل اسلامی، به گسست هویتی و آسیب‌های اجتماعی می‌انجامد؛ از این رو تحلیل هم‌زمان متون اسلامی و داده‌های علوم انسانی مدرن، ضرورتی انکارناپذیر است.

برخی پژوهش‌ها با رویکردی معنویت‌محور، نقش معادباوری در کیفیت زیست دنیوی و اثرات تلاوت و حفظ قرآن بر سلامت انسان را بررسی کرده‌اند. این آثار یادآور می‌شوند که معنویت دینی در عصر مدرن نه تنها قابلیت انطباق با نیازهای انسان معاصر را دارد؛ بلکه می‌تواند نیرویی ترمیم‌کننده برای بحران‌های اخلاقی و روانی باشد.

بدین ترتیب، نخستین شماره فصلنامه تلاش دارد چشم‌اندازی نو از ظرفیت‌های اسلام در مواجهه با مدرنیته ارائه دهد و راه را برای گفت‌وگوهای علمی گسترده‌تر در این حوزه بگشاید.

زهره نجم‌الدینی

تاریخ: ۱۴۰۴/۰۹/۱۷